

โรคความดันโลหิตสูง (Hypertension)

ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) สำนักระบาดวิทยา ได้รับข้อมูลการป่วยจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (43 แฟ้ม) และข้อมูลการตายจากสำนักระบาดวิทยาและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข นำข้อมูลจาก แฟ้ม PERSON CHRONIC และ DIAGNOSIS_OPD ICD10 I10 – I15 ทำการตรวจสอบความซ้ำซ้อนและความเชื่อมโยง ซึ่งข้อมูลการป่วยนี้ สถานพยาบาลของรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ส่งไปที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 76 จังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ข้อมูลการตาย เป็นข้อมูลจากมรณบัตรร่วมกับหนังสือรับรองการตาย

จากฐานข้อมูลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่เข้ารับบริการมีรายงานผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยรวม 750,248 ราย อุบัติการณ์ 1,146.70 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงทั้งหมดนี้ ประกอบด้วย ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงอย่างเดียว 482,359 ราย ร้อยละ 64.29 อัตราป่วย 737.25 ต่อประชากรแสนคน และผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มีภาวะเบาหวานร่วมด้วย 267,889 ราย ร้อยละ 35.71 อัตราป่วย 409.45 ต่อประชากรแสนคน ในจำนวนนี้ เสียชีวิต 7,729 ราย อัตราตาย 11.81 ต่อประชากรแสนคน พบผู้ป่วยเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1 : 1.3 ผู้ป่วยอายุมากกว่า 60 ปี มีอัตราป่วยสูงสุด เท่ากับ 3,446.83 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 50 – 59 ปี (2,457.06), 40 – 49 ปี (1,285.69), 30 – 39 ปี (477.29) และ 15 – 29 ปี (126.81) ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง มีภาวะแทรกซ้อนจำนวน 12,697 ราย ร้อยละ 1.69 ภาวะแทรกซ้อนที่พบสูงสุด ได้แก่ ภาวะแทรกซ้อนหลอดเลือดหัวใจ 6,469 ราย (50.95) ภาวะแทรกซ้อนทางไต 5,124 ราย (40.36) ส่วนผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนหลายอย่างรวมกัน พบ 1,104 ราย (8.69)

ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 – 2558 (ค.ศ. 2011 - 2015) อุบัติการณ์ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยรายใหม่ในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลง พบสูงสุดในปี พ.ศ. 2554 เท่ากับ 1,528.85 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปี พ.ศ. 2558 อัตราป่วยต่ำสุด 1,146.70 ต่อประชากรแสนคน (รูปที่ 1)

จากการเปรียบเทียบอุบัติการณ์รายภาคในช่วง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2558 (ค.ศ. 2011 - 2015) พบว่า อัตราป่วยของทุกภาคมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ภาคใต้มีอัตราป่วยลดลงอย่างชัดเจน ระหว่าง 936.89 – 1,920.73 ต่อประชากรแสนคน และปี พ.ศ. 2558 มีอัตราป่วยต่ำกว่าทุกภาค ในขณะที่ภาคเหนือ

มีอัตราป่วยสูงสุดตลอด 5 ปีเช่นกัน ระหว่าง 1,541.52 - 2,186.31 ต่อประชากรแสนคน ส่วนภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราป่วยใกล้เคียงกัน สูงสุดในปี พ.ศ. 2555 เท่ากับ 1,424.57 และ 1,358.54 ตามลำดับ (รูปที่ 2)

จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ จันทบุรี อัตราป่วยเท่ากับ 3,100.75 ต่อประชากรแสนคน นครนายก (2,640.93) พิษณุโลก (2,423.84) ลพบุรี (2,172.09) ฉะเชิงเทรา (1,879.72) สิงห์บุรี (1,879.20) สมุทรสงคราม (1,875.10) อ่างทอง (1,839.99) ลำพูน (1,838.51) และพิจิตร (1,759.30) โดยมี 3 จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด (2,293.50 ขึ้นไป) รองลงมา มี 44 จังหวัด (1,146.70 - 2,293.40) (รูปที่ 3)

สรุป เนื่องจากข้อมูลนี้เป็นข้อมูลของผู้ที่เข้ารับบริการในสถานพยาบาลของรัฐเท่านั้น ดังนั้นยังมีผู้ป่วยอีกจำนวนหนึ่งที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาลเอกชน คลินิกเอกชน และโรงพยาบาลของรัฐที่ไม่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ไม่ได้ถูกลงทะเบียนในระบบข้อมูล นอกจากนั้น จำนวนผู้ป่วยในแต่ละปีขึ้นกับความครอบคลุมในการรายงานเช่นกัน ส่วนข้อมูลการตาย เป็นข้อมูลที่ได้จากมรณบัตร ซึ่งจะระบุเพียงสาเหตุการตายสาเหตุเดียวที่เป็นสาเหตุสุดท้ายเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ได้ระบุว่าความดันโลหิตสูงเป็นสาเหตุหลักของภาวะแทรกซ้อนนั้น ดังนั้น ข้อมูลที่ได้ อาจต่ำกว่าความเป็นจริง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับรายงาน พบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยรายใหม่ที่ได้รับรายงานในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลง แต่การลดลงนี้อาจยังไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นความสำเร็จของการป้องกัน เนื่องจาก การลดลงนั้นสามารถเป็นไปได้จากการเข้าถึงการคัดกรองได้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทำให้สามารถนำผู้ป่วยที่มีภาวะความดันโลหิตสูงซ่อนอยู่เข้าสู่ระบบได้จำนวนมากไปก่อนหน้านี้ และหากพิจารณาจากปัจจัยเสี่ยงด้านพฤติกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา โรคอ้วน และการบริโภคเกลือโซเดียม พบว่า แนวโน้มความเสี่ยงยังเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นสัญญาณของการเกิดภาวะความดันโลหิตสูงที่ยังไม่ดีขึ้น

หมายเหตุ : อุบัติการณ์ ในรายงานนี้ หมายถึง ผู้ป่วยรายใหม่ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูงและขึ้นทะเบียนในปี พ.ศ. 2558 เป็นผู้ป่วยสัญชาติไทย นับจากวันที่ตรวจพบครั้งแรกในแฟ้ม Chronic และวันที่วินิจฉัยในแฟ้ม Diagnosis (43 แฟ้ม) ส่วนผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง หมายถึง ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงอย่างเดียวและผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มีภาวะเบาหวานร่วมด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

ผู้เรียบเรียง

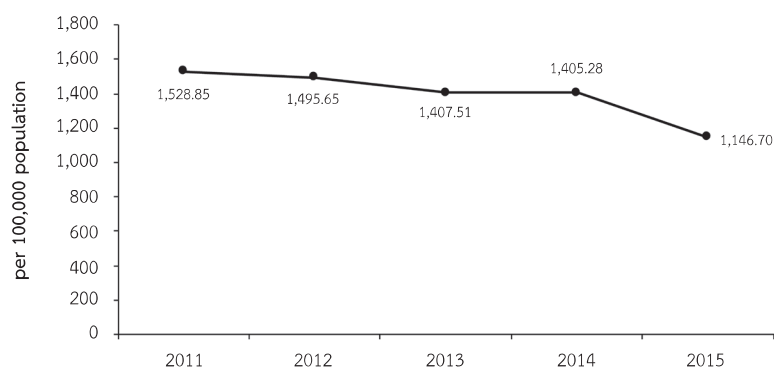
กมลชนก เทพลีธา

บรรณาธิการวิชาการ

นพ.อรรถเกียรติ กาญจนพิบูลวงศ์

Fig.1

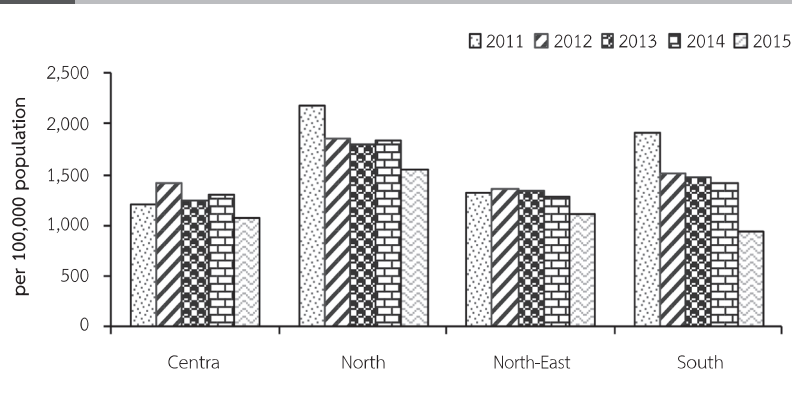
Incidence cases of hypertension per 100,000 populations, by year, Thailand, 2011 - 2015

Source : Information and Communication Technology Center, Permanent Secretary Ministry of Public Health

Fig.2

Incidence of hypertension per 100,000 population, by region, Thailand, 2011 - 2015

Source : Information and Communication Technology Center, Permanent Secretary Ministry of Public Health

Fig.3

Incidence of hypertension per 100,000 population by province, Thailand, 2015

Top Ten Leading Rate

1.	Chanthaburi	3100.75
2.	Nakhon Nayok	2640.93
3.	Phitsanulok	2423.84
4.	Lop Buri	2172.09
5.	Chachoengsao	1879.72
6.	Sing Buri	1879.2
7.	Samut Songkhram	1875.1
8.	Ang Thong	1839.99
9.	Lamphun	1838.51
10.	Phichit	1759.3

Morbidity rate (/100,000 pop.)	Number of provinces
< 1,146.7	(29)
1,146.7 - 2,293.4	(44)
2,293.5	(3)